

ÇOCUKLARIN EVLAT EDİNİLMESİNE DAİR AVRUPA SÖZLEŞMESİ

Strasbourg, 24.IV.1967

Önsöz

Aşağıda imzaları bulunan Avrupa Konseyi'ne üye Devletler,

Avrupa Konseyi'nin amacının, üyelerinin sosyal ilerlemesini kolaylaştırmak amacıyla üyeleri arasında daha büyük bir birlik kurmak olduğu kanaatinde olarak;

Tüm Avrupa Konseyi üye ülkelerinde evlat edinme kurumlarının bulunmasına rağmen, söz konusu ülkelerde evlat edinmeyi belirlemesi gereken ilkelerde ve evlat edinmenin gerçekleştirilmesine ilişkin prosedürlerde farklılıkların ve evlat edinmenin yasal sonuçlarına ilişkin farklı görüşlerin yer aldığı kanaatinde olarak; ve

Çocukların evlat edinilmesine ilişkin ortak ilke ve uygulamaların kabul edilmesinin, söz konusu farklılıklardan dolayı ortaya çıkan zorlukları azaltacağı ve aynı zamanda evlat edinilen çocukların refahını arttıracacağı kanaatinde olarak,

aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

Kısım I- Taahhütler ve uygulama alanı

Madde 1

Her Akit Taraf, hukukunun işbu Sözleşme Kısım II hükümleri ile uygunluğunu sağlamayı ve bu amaç için alınan önlemleri Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne bildirmeyi taahhüt eder.

Madde 2

Her Akit Taraf, işbu Sözleşme Kısım III'te belirlenen hükümleri dikkate almayı ve eğer yürürlüğe koyarsa ya da önceden yürürlüğe koymuşsa, söz konusu hükümleri yürürlükten kaldırması halinde bunu Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne bildireceğini taahhüt eder.

Madde 3

İşbu Sözleşme, evlat edinmek isteyen kişi başvuru yaptığında, on sekiz yaşına gelmemiş ve evlenmemiş ve yasal olarak reşit olmayan bir çocuğun hukuken evlat edinilmesine uygulanır.

Madde 4

Evlat edinme, ancak yasal veya idari mercii (bundan böyle "yetkili mercii" olarak anılacaktır) tarafından kabul edilmesi halinde geçerli olacaktır.

Madde 5

1. Bu maddenin 2. ve 4. paragraflarına tabi olan evlat edinme, evlat edinmeye dair aşağıda yer alan rızaların verilmesi halinde gerçekleşecektir ve geri çekilmeyecektir:

- a. annenin ve, çocuğun meşru olması halinde, babanın rızası veya rızası alınacak anne veya babanın olmaması halinde, bu bakımdan onların ebeveyn haklarını kullanabilecek konumda yetkilendirilebilecek herhangi bir şahsın veya organın rızası;
  - b. evlat edinen kişinin eşinin rızası.
2. Yetkili mercii; kanunca belirlenen istisnai temeller saklı tutularak,
    - a. bu maddenin 1. paragrafında belirtilen bir kişinin rızasını geçersiz kılamaz veya
    - b. söz konusu paragrafta belirlenen bir kişi veya organın rızasına itirazı iptal edemez.
  3. Anne veya babanın çocuk bakımından ebeveyn haklarından veya evlat edinmeye ilişkin rıza hakkından mahrum bırakılmaları halinde; yasa, rızalarının alınmasının gerekli olmadığını öngörebilir.
  4. Kanunca belirlendiği üzere altı haftadan az olmamak kaydıyla çocuğun doğumundan sonraki bir sürede veya, böyle bir zaman belirlenmemiş ise, yetkili merciinin kararına göre annenin doğumun etkilerinden yeterince kurtulmasına olanak tanıyan bir zamanda verilmemesi halinde, annenin çocuğun evlat edinilmesine ilişkin rızası kabul edilmeyecektir.
  5. Bu maddenin amaçları bakımından “anne” ve “baba”, kanuna göre çocuğun ebeveynleri olan şahıslardır.

Madde 6

1. Kanun, bir çocuğun, aynı zamanda veya sonradan evlat ediniyorlarsa birbirleriyle evli iki şahıs dışında bir kişi tarafından evlat edinilmesine izin vermez.
2. Kanun, aşağıda yer alan durumlardan biri veya birkaçı dışında:
  - a. çocuk evlat edinenin eşi tarafından evlat edinildiğinde;
  - b. önceki evlat edinen kişi öldüğünde;
  - c. önceki evlat edinme işlemi iptal edildiğinde;
  - d. önceki evlat edinme son bulduğunda çocuğun yeniden evlat edinilmesine izin vermez.

Madde 7

1. Çocuk, evlat edinen bu amaç için belirlenen minimum yaşa, 21 yaşından az 35 yaşından fazla olmamak kaydıyla, ulaştığında evlat edinilebilir.
2. Ancak kanun
  - a. evlat edinen çocuğun anne ve babası ise; veya
  - b. istisnai durumlar nedeniyle minimum yaşa ilişkin gereklilikten vazgeçilmesine izin verebilir.

Madde 8

1. Yetkili mercii, evlat edinmenin çocuğun menfaatine olacağından emin olunmazsa evlat edinmeye izin vermez.
2. Yetkili mercii, her durumda çocuğa istikrarlı ve uyumlu bir yuva sağlayacak ve evlat edinme işleminin önemine özel dikkat gösterecektir.
3. Genel bir kural olarak, daha önce de belirtildiği üzere, evlat edinen ile çocuk arasındaki yaş farkının normal yaş farkından az olması halinde yetkili mercii ikna olmaz.

Madde 9

1. Yetkili mercii, evlat edinen, çocuk ve ailesi hakkında uygun soruşturma yapılana kadar evlat edinmeye izin vermez.
2. Soruşturma, her durumda uygun olduğu müddetçe, *diğerleri arasında*, aşağıdaki konuları içerecektir:
  - a. evlat edinenin kişilik, sağlık durumu ve mal varlığı, evinin özellikleri ve çocuk yetiştirme kabiliyeti;
  - b. evlat edinenin, çocuk evlat edinmek istemesinin nedeni;
  - c. evli çiftlerden biri çocuk evlat edinme başvurusunda bulunurken, diğer eşin başvuruya katılmamasının nedeni;
  - d. çocuk ile evlat edinenin birbirleriyle uygunluğu ve çocuğun söz konusu şahsın bakım ve korumasında bulunduğu süre;
  - e. çocuğun kişiliği ve sağlık durumu ve kanun tarafından konulan sınırlamalara tabi olarak çocuğun soyu;
  - f. çocuğun önerilen evlat edinme hakkındaki görüşleri;
  - g. evlat edinen ile çocuğun, eğer varsa, dini inancı.
3. Soruşturma, bu amaçla kanunca veya yasal ya da idari organ tarafından tanınan şahsa veya organa tevdi edilecektir. Soruşturma, uygulanabildiği müddetçe, eğitim veya deneyim sonucunda söz konusu alanda kalifiye olmuş sosyal çalışanlar tarafından yapılacaktır.
4. Bu maddenin hükümleri, söz konusu soruşturmanın kapsamında olmasına bakılmaksızın, yetkili mercininin yardımcı olabileceğini düşündüğü bir bilgi ve kanıtı elde etme kudret veya görevini etkilemez.

Madde 10

1. Evlat edinme, evlat edinilen bakımından, bir anne ve babanın hukuki evliliği içinde doğan bir çocuğa karşı her tür hak ve yükümlülüğünü evlat edinen şahsa da getirir. Evlat edinme, evlat edinen bakımından, hukuki evlilik içi doğan bir çocuğun anne ve babasına karşı her tür hak ve yükümlülüğü evlat edinilen şahsa da getirir.
2. Bu maddenin 1. paragrafında belirtilen hak ve yükümlülükler yerine getirildiğinde, evlat edinilen şahıs ile anne veya babası veya başka bir şahıs ve organ arasındaki mevcut hak ve yükümlülükler ortadan kaldırılır. Ancak; evlat edinilen şahıs evlat edinenin meşru, gayri meşru veya evlat edinilmiş çocuğu olması halinde, kanun evlat edinenin eşinin evlat edinilen bakımından hak ve yükümlülüklerini saklı tutmasını öngörebilir. Ayrıca, evlat edinilenin söz konusu yükümlülüğü iptal etmemesi halinde kanun ebeveynlerin evlat edinilene yaşam kurma ve idame ettirme (*l'obligation d'entretenir* ve *l'obligation alimentaire* – geçim ve bakım zorunluluğu) veya maddi olarak sağlama yükümlülüğünü muhafaza edebilir.
3. Genel bir kural olarak, evlat edinilen şahsın kendi soyadının yerine, veya kendisinininkine ek olarak, evlat edinenin soyadını almasını kolaylaştıran araçlar sağlanacaktır.
4. Hukuki evlilik içi doğan bir çocuğun ebeveyninin çocuğun mal varlığından faydalanma hakkının olması halinde, evlat edinenin evlat edinilen şahsın mal varlığından faydalanma hakkı bu maddenin 1. paragrafına rağmen kanunca sınırlandırılabilir.
5. Vekalet kanunlarında, vekalet kanunu hukuki evlilik içi doğan bir çocuğa anne veya babasının mal varlığını paylaşma hakkı tanıdığı müddetçe, evlat edinilen bir çocuk benzer amaçlar için hukuki evlilik içi doğmuş bir çocuk gibi muamele görecektir.

Madde 11

1. Çocuğun, bir kişi tarafından evlat edinilmesi halinde, evlat edinenin, veya evli bir çift tarafından evlat edinilmesi halinde, çiftin vatandaşlığından olmaması durumunda; evlat edinen veya edinenlerin vatandaşı olduğu Akit Taraf çocuğun vatandaşlığını kazanmasını kolaylaştıracaktır.
2. Evlat edinmeden kaynaklanan vatandaşlığın kaybı, başka bir vatandaşlığın edinilmesi ve kazanılması şartıyla gerçekleşir.

Madde 12

1. Evlat edinen tarafından evlat edinilebilecek çocukların sayısı kanunca sınırlanmaz.
2. Hukuki evlilik içi doğan çocuk sahibi olan, veya olabilecek, bir şahsın çocuk evlat edinmesi hukuken engellenmez.
3. Evlat edinme çocuğun yasal konumunu geliştiriyorsa, bir kişinin evlilik içi doğmayan kendi çocuğunu evlat edinmesi hukuken yasaklanamaz.

Madde 13

1. Evlat edinilen şahıs reşit olmadan önce, evlat edinme sadece ciddi temeller üzerinde yasal veya idari yetki kararı ile iptal etmeye hukuken izin veriliyorsa yerine getirilir.
2. Yukarıda yer alan paragraf:
  - a. geçersiz olan bir evlat edinme,
  - b. evlat edinilen evlat edinenin meşru çocuğu haline geldiğinde evlat edinmenin sona ermesihallerinde geçersiz olacaktır.

Madde 14

İşbu Sözleşme Madde 8 ve 9 uyarınca yapılan soruşturma başka bir Akit Tarafın topraklarında yaşayan bir şahıs ile ilgiliyse, söz konusu Akit Taraf bilgi talebinde bulunduysa, talep edilen bilginin verilmesini derhal sağlamalıdır. Yetkililer bu amaçla birbirleri ile doğrudan bağlantıya geçebilir.

Madde 15

Evlatlık için verilen bir çocuktan uygunsuz mali kazanç sağlanmasını yasaklayan hükümler konmalıdır.

Madde 16

Her Akit Taraf, evlat edinilen çocuk için daha elverişli hükümler kabul etme tercihini saklı tutar.

Kısım III- Ek Hükümler

Madde 17

Çocuğun evlat edinecek şahısların bakımı altında kaldığı sürenin, yetkili merciinin evlat edinme işlemi tamamlanmış gibi gelecekteki ilişkilerini göz önüne alarak yapacağı makul değerlendirmeyi kolaylaştıracak derecede uzun olmaması halinde, evlat edinme işlemi yapılmayacaktır.

Madde 18

Kamu yetkilileri, çocuk evlat edinmek veya bir çocuğun evlat edinilmesini isteyen şahısların yardım ve tavsiye için başvurabileceği kamu veya özel aracılarn arttırılmasını ve uygun bir şekilde çalışmasını sağlayacaktır.

Madde 19

Evlat edinmenin sosyal ve yasal yanları, sosyal çalışanların eğitim müfredatına eklenecektir.

Madde 20

1. Evlat edinmenin evlat edinenin kimliğini çocuğun ailesine açıklamadan tamamlanmasını sağlayan bir hüküm konmalıdır.
2. Evlat edinme işlemlerinin gizli olarak yapılmasına olanak tanıyan veya bunu gerektiren bir hüküm konmalıdır.
3. Evlat edinen ile evlat edinilenin evlat edinilen şahsın doğum vaka, tarih ve yerini kanıtlayan kamu kayıtlarından bölümler içeren; fakat evlat edinmeyi veya çocuğun önceki ailesinin kimliğini açıklamayan bir belge elde etme imkanı olacaktır.
4. Kamu kayıtları saklanacak ve herhangi bir olayda içerikleri bir kişinin evlat edinildiğini veya , eğer açıklanırsa, önceki ailesinin kimliğini öğrenmekle meşru bir çıkar sağlamayan şahısları önleyecek şekilde yeniden hazırlanacaktır.

Kısım IV – Nihai Maddeler

Madde 21

1. İşbu Sözleşme, Avrupa Konseyi'ne üye Devletlerin imzasına açılacaktır. Sözleşme onay veya kabule tabi tutulacaktır. Onay veya kabul belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne tevdi edilecektir.
2. İşbu Sözleşme üçüncü onay veya kabul belgesinin tevdi edildiği tarihten sonraki üç ay içerisinde yürürlüğe girecektir.
3. Sonradan onaylayan veya kabul eden imza koyan bir Devlet bakımından, Sözleşme onay veya kabul belgesini tevdi ettiği tarihten sonra üç ay içerisinde yürürlüğe girecektir.

Madde 22

1. İşbu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi üye olmayan bir Devleti işbu Sözleşmeye katılmaya davet edebilir.

2. Söz konusu katılım, tevdi edildiği tarihten sonraki üç ay içerisinde yürürlüğe girecek katılım belgesinin Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne tevdi edilmesiyle geçerlilik kazanacaktır.

Madde 23

1. Bir Akit Taraf, imza esnasında veya onay, kabul veya katılım belgesini tevdi ederken, işbu Sözleşmenin uygulanacağı toprak veya toprakları belirleyebilir.
2. Bir Akit Taraf; onay, kabul veya katılım belgesini tevdi ederken veya daha sonraki bir tarihte Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne sunulan beyan ile işbu Sözleşmenin uygulanmasını beyanda belirlenen ve uluslararası ilişkilerde sorumlu olduğu veya adına taahhüde girme yetkisi olduğu toprak veya topraklara yayabilir.
3. Önceki paragraf uyarınca yapılan herhangi bir beyan, söz konusu beyanda belirtilen toprak bakımından, işbu Sözleşme Madde 27'de belirlenen prosedüre uygun olarak geri çekilebilir.

Madde 24

1. Hukuku birden fazla evlat edinme yöntemi öngören bir Akit Taraf, işbu Sözleşme Madde 10 paragraf 1,2,3 ve Madde 12 paragraf 2 ve 3 hükümlerini söz konusu yöntemlerden sadece birine uygulama hakkına sahip olacaktır.
2. Söz konusu hakkı kullanan Akit Taraf, imza esnasında veya onay, kabul veya katılım belgesini tevdi ederken veya işbu Sözleşme Madde 23 paragraf 2'ye uygun olarak bir beyanda bulunurken, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne bunu bildirecek ve hakkın nasıl kullanıldığını açıklayacaktır.
3. Söz konusu Akit Taraf, bu hakkın kullanılmasını durdurabilir ancak bunu Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne beyan edecektir.

Madde 25

1. Bir Akit Taraf, imza esnasında veya onay, kabul veya katılım belgesini tevdi ederken veya işbu Sözleşme Madde 23 paragraf 2'ye uygun olarak bir beyanda bulunurken, işbu Sözleşme Kısım II hükümleri bakımından ikiden fazla ihtiyat kaydı koyamaz. Genel içerikli ihtiyat kaydına izin verilmemektedir; ihtiyat kaydı birden fazla hükmü etkilemez. İhtiyat kaydı, ilgili Akit Taraf bakımından işbu Sözleşmenin yürürlüğe girmesiyle beş yıl geçerli olacaktır. Söz konusu süre, her dönemin sona ermesinden önce Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne sunulacak olan beyan ile beş yıllık bir süre için daha uzatılacaktır.
2. Akit Taraf, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne sunulacak beyan ile yukarıdaki paragraflara uygun olarak koyduğu ihtiyat kaydını tamamen veya kısmen geri çekebilir. Geri çekme, alınma tarihi itibarıyla geçerli olacaktır.

Madde 26

Her Taraf Devlet, Madde 14 kapsamında taleplerin sunulacağı mercilerin isim ve adreslerini Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne bildirecektir.

Madde 27

1. İşbu Sözleşme süresiz olarak yürürlükte kalacaktır.
2. Bir Akit Taraf, işbu Sözleşmeyi Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne sunulacak beyan ile feshedebilir.
3. Söz konusu feshetme, beyanın Genel Sekreter tarafından alınmasından sonra altı ay içerisinde yürürlüğe girecektir.

Madde 28

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri,

- a. her imzayı;
  - b. her onay, kabul veya katılım belge tevdisini;
  - c. işbu Sözleşme Madde 21 uyarınca yürürlüğe girme tarihini;
  - d. Madde 1 hükümleri uyarınca alınan her tebliği;
  - e. Madde 2 hükümleri uyarınca alınan her tebliği;
  - f. Madde 23 paragraf 2 ve 3 hükümleri uyarınca alınan her beyanı;
  - g. Madde 24 paragraf 2 ve 3 hükümleri uyarınca alınan her bilgiyi;
  - h. Madde 25 paragraf 1 hükümleri uyarınca konulan her ihtiyat kaydını;
  - i. Madde 25 paragraf 1 hükümleri uyarınca yürütülen ihtiyat kaydının yenilenmesini;
  - j. Madde 25 paragraf 2 hükümleri uyarınca yürütülen ihtiyat kaydının geri çekilmesini;
  - k. Madde 26 hükümleri uyarınca alınan her tebliği;
  - l. Madde 27 hükümleri uyarınca alınan her tebliği ve feshetmenin yürürlüğe girme tarihini
- Avrupa Konseyi'ne üye Devletlere ve işbu Sözleşmeye katılan Devletlere bildirecektir.

Buna dayanarak, gereğince yetkilendirilen aşağıda imzası bulunan taraflar işbu Sözleşmeyi imzalamıştır.

Avrupa Konseyi arşivine bir nüsha halinde konulmak üzere her iki metin de eşit derecede orijinal İngilizce ve Fransızca dillerinde 24 Nisan 1967 tarihinde Strasbourg'da imzalanmıştır. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, onaylı nüshaları imza koyan ve katılımcı Devletlere iletacaktır.